

НИС към СУ „Св. Климент Охридски“

Доклад № 2. Извършване на проучване и изготвяне на списък на инвазивни неместни видове, които да не са допустими по мярката

Изготвен в изпълнение на Договор № Д-34-33/07.09.2021 с предмет „Извършване на експертна услуга за обосноваване на индикатор RCO36 за целите на проект на Програма „Околна среда 2021-2027 г.“ по Приоритет „Въздух“.

Декември 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение.....	3
II. Общи положения	4
III. Основни видове	4
IV. Допълнителни видове	6

I. Въведение

Настоящият доклад е разработен в изпълнение на Задача № 2. Извършване на проучване и изготвяне на списък на инвазивни неместни видове, които да не са допустими по мярката в изпълнение на Договор № Д-34-33/07.09.2021 с предмет „Извършване на експертна услуга за обосноваване на индикатор RCO36 за целите на проект на Програма „Околна среда 2021-2027 г.“ по Приоритет „Въздух“ с Възложител Министерство на околната среда и водите и изпълнител НИС при СУ „Св. Климент Охридски“.

В документа е представено проучване на инвазивните видове растения, които са недопустими за засаждане.

Изпълнението на основната задача обхваща следните под-задачи:

- Задача 1. Общи положения, свързани с инвазивните видове.
- Задача 2. Изготвяне на списък с основни видове (Таблица 1), подкрепен с текстова информация след него за допълнителни видове, която също трябва да бъде взета под внимание.

В резултат от изпълнение на задачата е изготвен настоящият доклад по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. за мерки адресиращи вторичното разпръскване чрез зелена инфраструктура в градска среда по приоритет 5 „Въздух“.

II. Общи положения

В настоящия доклад са представени видове, чието включване в планираната мярка за справяне с вторичното разпрасиване – зелена инфраструктура в градските зони по ПОС 2021-2027 г. не е допустимо и няма да бъде финансирано. Тези видове са инвазивни и като такива представляват втората най-голяма заплаха за загуба на биоразнообразие след прякото унищожаване на местообитанията.

Броят на инвазивните видове в страната ни нараства постоянно с глобализацията. Най-уязвими са антропогенните местообитания, а след тях се нареждат крайречните. Инвазивните видове може да бъдат разглеждани като ключов индикатор, който се използва при оценяване на загубата на биоразнообразие. Основна цел на Европейския съюз е да работи срещу предотвратяване на навлизането на инвазивни видове растения, както и да управлява разпространението им. Съществува списък, съдържащ инвазивните видове на територията на ЕС. По отношение на хронологията първият списък е от 2016 г., а последният от 2019 г. Част от видове, включени в него са разпространени и в България.

III. Основни видове

В националния доклад за състоянието и опазването на околната среда в страната през 2010 г. (<http://eea.government.bg/bg/soer/2010/biodiversity-nem/biologichno-raznoobrazie-natsionalna-ekologichna-mrezha-1>) са публикувани 50 растителни вида, които са инвазивни и потенциално инвазивни за страната към момента на публикуване. Заедно с допълнения, те участват в създаването на списъка с видове, чието засаждане на територията на общините не е позволено.

Таблица 1. Списък на инвазивните и потенциално инвазивните чужди видове растения за територията на Република България¹

№	Наименование на латиница	Наименование на кирилица	Вид
1.	<i>Acer negundo</i>	Ясенолистен клен	Дървесен вид
2.	<i>Ailanthus altissima</i>	Айлант, китайски ясен	Дървесен вид
3.	<i>Amaranthus albus</i>	Бял щир	Тревист вид
4.	<i>Amaranthus hybridus</i>	Хибриден щир	Тревист вид
5.	<i>Amaranthus retroflexus</i>	Обикновен щир	Тревист вид
6.	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	Пелинолистна амброзия	Тревист вид
7.	<i>Amorpha fruticosa</i>	Черна акация, синя акация	Храстов вид
8.	<i>Asclepias syriaca</i>	Асклепиас	Тревист вид
9.	<i>Aster novi-belgii aggr.</i>	Новобелгийски астер	Тревист вид
10.	<i>Azolla filiculoides</i>	Азола филикулоидес	Водно растение
11.	<i>Bidens bipinnatus</i>	Двойноперест бутрак	Тревист вид
12.	<i>Bidens frondosus</i>	Многолистен бутрак	Тревист вид
13.	<i>Bidens vulgatus</i>	Обикновен бутрак	Тревист вид

¹ (Източник: БАН /МОСВ с допълнения по Петрова и др., 2012)

14.	<i>Broussonetia papyrifera</i>	Книжно дърво, книжна брусонения	Дървесен вид
15.	<i>Buddleja davidii</i>	Давидов летен люляк	Храстов вид
16.	<i>Cenchrus incertus</i>	Ценхрус	Тревист вид
17.	<i>Chenopodium ambrosioides</i>	Миризлива кучешка лобода	Тревист вид
18.	<i>Chenopodium pumilio</i>	Дребна кучешка лобода	Тревист вид
19.	<i>Cuscuta campestris</i>	Полска кукувича прежда	Паразитно растение
20.	<i>Datura stramonium</i>	Татул	Тревист вид
21.	<i>Echinocystis lobata</i>	Дива краставица	Тревист, катерлив вид
22.	<i>Eclipta prostrata</i>	Разпростряна еклипта	Тревист вид
23.	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	Теснолистна миризлива върба, дива маслина	Дървесен вид
24.	<i>Elodea canadensis</i>	Канадска водна чума	Водно растение
25.	<i>Elodea nuttallii</i>	Нуталиева водна чума	Водно растение
26.	<i>Erigeron annuus</i>	Американска злолетица	Тревист вид
27.	<i>Erigeron bonariensis</i>	Южна злолетица	Тревист вид
28.	<i>Erigeron canadensis</i>	Канадска злолетица	Тревист вид
29.	<i>Erigeron sumatrensis</i>	Суматренска злолетица	Тревист вид
30.	<i>Euphorbia davidii</i>	Давидова млечка	Тревист вид
31.	<i>Euphorbia maculata</i>	Петниста млечка	Тревист вид
32.	<i>Fallopia × bohemica</i>	Бохемска фалопия, бохемска рейнуртия	Тревист вид
33.	<i>Galinsoga ciliata</i>	Галинзога цилиата	Тревист вид
34.	<i>Galinsoga parviflora</i>	Дребноцветна перуанска лайка, пожар	Тревист вид
35.	<i>Galinsoga quadriradiata</i>	Влакнеста перуанска лайка	Тревист вид
36.	<i>Gleditsia triacanthos</i>	Гледичия, медна акация, триакантос	Дървесен вид
37.	<i>Grindelia squarrosa</i>	Грапаволоспеста гринделия	Тревист вид
38.	<i>Helianthus tuberosus</i>	Земна ябълка, гулия, топинамбур	Тревист вид
39.	<i>Impatiens glandulifera</i>	Жлезиста слабонога	Тревист вид
40.	<i>Impatiens parviflora</i>	Дребноцветна слабонога	Тревист вид
41.	<i>Iva xanthiifolia</i>	Рогачичолистна ива	Тревист вид
42.	<i>Juncus tenuis</i>	Теснолистна дзука	Тревист вид
43.	<i>Kochia scoparia</i>	Кохия скопария	Храстов вид
44.	<i>Koelreuteria paniculata</i>	Китайски мехурник	Дървесен вид
45.	<i>Laburnum anagyroides</i>	Златен дъжд	Висок храст или ниско дърво
46.	<i>Lycium barbarum</i>	Мерджан, дафин, годжи бери	Храстов вид
47.	<i>Matricaria discoidea</i>	Миризлива лайка	Тревист вид
48.	<i>Oenothera biennis</i>	Едроцветна пупалка, магарешка трева	Тревист вид
49.	<i>Opuntia humifusa</i>	Обикновен кактус	Храстовиден вид
50.	<i>Oxalis corniculata</i>	Рогчесто киселиче	Тревист вид
51.	<i>Panicum capillare</i>	Тънкоклонесто просо	Тревист вид

Доклад №2. Извършване на проучване и изготвяне на списък на инвазивни неместни видове,
които да не са допустими по мярката.

52.	<i>Panicum dichotomiflorum</i>	Лежащо просо	Тревист вид
53.	<i>Parthenocissus inserta</i>	Обикновена градинска лоза	Храстов вид
54.	<i>Parthenocissus quinquefolia</i>	Петделна градинска лоза	Храстов вид
55.	<i>Paspalum distichum</i>	Блатен трясък	Тревист вид
56.	<i>Phytolacca americana</i>	Американски винобой, мерекеп, лаконос	Тревист вид
57.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Бял салкъм, бяла акация, лъжеакация	Дървесен вид
58.	<i>Senecio inaequidens</i>	Неравноназъбен спореж	Тревист вид
59.	<i>Sicyos angulatus</i>	Бодлива краставица	Тревисто растение, дълга лиана
60.	<i>Solidago canadensis</i>	Солидаго канадензис	Тревист вид
61.	<i>Solidago gigantea</i>	Голяма златна пръчица, голям енчец	Тревист вид
62.	<i>Sorghum halepense</i>	Балур	Тревист вид
63.	<i>Symphyotrichum novi-belgii</i>	Новобелгийски звездел	Тревист вид
64.	<i>Xanthium italicum</i>	Италианска рогачица	Тревист вид
65.	<i>Xanthium spinosum</i>	Казашки бодил	Тревист вид
66.	<i>Xanthium strumarium</i>	Ксантиум струмариум	Тревист вид

Бележки:

- *Senecio inaequidens* – вид, попадащ в „Списък с най-опасните инвазивни чужди видове, застрашаващи биоразнообразието в Европа“
- *Robinia pseudoacacia* – вид, попадащ в „Топ 10 списък с най-опасните инвазивни видове в България“

ВАЖНО!

Инвестициите в гореизброените растителни видове са недопустими по проекти финансирани по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.!

С цел опазване биологичното разнообразие в страната и в Европа цитираните растителни видове НЕ трябва се развъждат и отглеждат на територията на Р България!

За защитата на биологичното разнообразие от инвазивни чужди видове следва да се спазват регулациите на Регламент (ЕС) № 1143/2014 относно предотвратяването и управлението на въвеждането и разпространението на инвазивни чужди видове (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=LEGISSUM%3A200701_1)

IV. Допълнителни видове

Като допълнение към горепосочените видове трябва да бъдат включени и тези посочени от Тричкова и др. (2017). Авторите издават „Атлас на инвазивните чужди видове от значение за Европейския съюз“. В него е публикувана информация, свързана с 37 вида, които попадат в Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета от края на 2014 г. и в сила от началото на 2015 г. Този документ се основава на усилията за предотвратяване, както и управление на интродуцирането и разпространението на инвазивни видове. От 37-те вида, 14 са растения, а част от тях са водни видове и като такива не би следало да бъдат използвани за залесяване, но поради инвазивния им характер, са добавени тук. Растенията в атласа все още не са

регистрирани в страната ни, но задължително трябва да бъдат взети под внимание, тъй като вече се открити в редица съседни страни. Тези видове са следните:

Таблица 2. Списък с допълнителни видове

Вид	Описание	Находище в България	Най-близко находище до България	Опасност от разпространение
Крайморски бакхарис (<i>Baccharis halimifolia</i>)	храст или ниско дърво	нерегистриран вид у нас	арборетума „Ататюрк“ в Истанбул, Турция	терени с твърда настилка, тротоари и терени за отдих
Каролинска кабомба (<i>Cabomba caroliniana</i>)	сладководно растение	нерегистриран вид у нас	Сърбия и Румъния	изкуствени езера в паркове и градини
Воден зюмбюл (<i>Eichhornia crassipes</i>)	многогодишно тревисто растение, свободно плаващо по водната повърхност	нерегистриран вид у нас	Румъния и азиатската част на Турция	басейни с открита водна площ в най-топлиите части от страната
Персийски девисил (<i>Heracleum persicum</i>)	многогодишно тревисто растение	нерегистриран вид у нас	Югоизточна Турция	силно повлияни антропогенни местообитания
Сосновски девисил (<i>Heracleum sosnowskyi</i>)	тревисто растение	нерегистриран вид у нас	Сърбия и Румъния	тревни площи и паркове в градовете край р. Дунав
Лютичевидно хидрокотиле (<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>)	сладководен вид	нерегистриран вид у нас	Унгария и Италия	водоеми с бавнотечащи и стоящи води в страната;
Голям лагаросифон (<i>Lagarosiphon major</i>)	сладководен вид	нерегистриран вид у нас	Унгария и Италия	водоеми с бавнотечащи и стоящи води в страната
Голямоцветна лудвигия (<i>Ludwigia grandiflora</i>)	плаващ воден или пълзящ сухоземен вид	нерегистриран вид у нас	Унгария и Италия	водоеми с бавнотечащи и стоящи води в страната
Пеплисовидна лудвигия (<i>Ludwigia peploides</i>)	плаващ воден или пълзящ сухоземен вид	нерегистриран вид у нас	Анталия (Турция)	водоеми с бавнотечащи и стоящи води в страната

Жълт миризлив змиярник (<i>Lysichiton americanus</i>)	многогодишен тревист вид	нерегистриран вид у нас, но отглеждащ се в декоративни разсадници	Западна Европа	опасност от разпространение във влажни зони
Воден многолистник (<i>Myriophyllum aquaticum</i>)	сладководен вид	нерегистриран вид у нас, но отглеждащ се в декоративни разсадници	Румъния	водоеми с бавнотечащи и стоящи води, особено опасен е за еутрофни водоеми в низините
Алергизиращ партениум (<i>Parthenium hysterophorus</i>)	тревист вид	нерегистриран вид у нас	Белгия и Полша	Дунавската равнина, Източна България, Горнотракийската низина, Тунджанската област
Пробитолистно пипериче (<i>Persicaria perfoliata</i>)	лиановидно растение	нерегистриран вид у нас	Турция	пътища и жп линии
Кудзу (<i>Pueraria montana</i>)	лиановидно растение	нерегистриран вид у нас	Босна и Херцеговина и Хърватия	пътища, жп линии и селища, катери се върху сгради, стълбове